

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VII. De voluntario formali, & interpretativo, & quæ actiones validè, aut licitè fiant dependenter à voluntario interpretativo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

non est illativa talis effectus, nihilominus ejusmodi casualibus homicidijs est annexa irregularitas, etsi diversa ab illa, quæ committatur homicidium voluntarium, quia est facilioris dispensationis. Contra nulla incurritur irregularitas ex homicidio casuali tali secuto ex actione, quam quis posuit, nec dubitans, nec cogitans de morte. Homicidium mixtum ex casuali, & voluntario, vocat illud, quod sequitur ex actione, ex qua non semper nec sapè, sed aliquando mors sequitur: si tamen talis actio ponitur ex gravi negligentia, circa cavendum homicidium, incurritur irregularitas, minimè verò si sequitur ex levi negligentia *ex l. c. Presbyter de homicid.*

Canones etiam distinguunt inter homicidas operam dantes rei licitæ, & dantes operam rei illicitæ.

In postremis facilius præsumitur voluntas indirecta homicidij, maximè si actio illicita sit prohibita propter homici-

dij periculum, in tali enim in confuso, seu dubitative præcognoscitur homicidium; talis actio est hostilicidium Clericis vetitum, similem actionem exercentes fiunt irregulares secuto homicidio, quamvis sufficiens diligentia præcesserit ad id cavendum, & ideo sit homicidium inculpabile, quia eo in casu non homicidium punitur irregularitate, sed inobedientiâ circa materiam homicidij, ac violatio Sacræ observantiæ contra decentiam statûs Clericalis, ob hanc etiam, secus ob periculum homicidij est eisdem prohibita immoderata venatio, unde si mors sequitur, est de hoc, & irregularitate discurrendum, sicut dictum est de casuali homicidio; forum etiam externum eos punit ut irregulares. Totus hic numerus est approbatus à Joan. Marin. *de Act. hum. c. 1. n. 67. & 68.* Interim fixum sit in foro conscientia non incurri irregularitatem ex delicto sine peccato mortali, est enim poena gravis

§. VII.

De Voluntario formali, & interpretativo, ac quæ actiones validè, aut licitè fiunt dependenter à voluntario interpretativo.

31. **V**oluntarium directum, & expressum rectè dicitur formale, ac secundùm plures indirectum vocatur interpretativum Sporer. *tr. 1. Proem. c. 2. n. 20. & 23.* est tamen distinctio inter indirectum, ac interpretativum, quòd ut

observat Gervas. Præfacens. interpretativum non modò sit illud, quod ex facto aliquo, aut omissione sequitur, in quo convenit cum indirecto, sed etiam ex præsumpta alterius sive præsentis, sive absentis voluntate colligitur, idcirco etiam præsum-

sumptum, dicitur, ut si à superiore licentiam talem rogarem, verisimiliter mihi concederet.

Hujusmodi interpretativum voluntarium distinguitur duplex; unum conditionatum, alterum absolutum apud Hauld. *Theolog. Scholast. l. 2. n. 67.* Soarez. *1. 2. D. 1. §. 4.* Conditionatum est actus de facto, seu actu non existens, sed adesset, si occurreret objectum illi, qui præsumitur habere tale voluntarium, ut si superior actu non consentit, consentiret tamen in meum factum, quod facio ex præsumpto ejus consensu, si rogaretur. Absolutum est, quando prudenter ex quibusdam circumstantiis inferitur alterum actu habere voluntatem, ut à me hoc, aut illud fiat, quod sine ejus actuali consensu, hic & nunc fieri non potest licite, aut etiam valide, talis interpretativus absolutus consensus præsumitur in filia præsentem non contradicente parentibus pro ea Sponsalia contrahentibus *per n. 27* & in Episcopo, à quo petita est facultas excipiendi confessiones, etsi nullam edat Signum manifestans consensum, videns tamen petentem ingredi confessionale, non contradicit, cum posset, sed tacet, præsumitur enim actualiter consentire, hic actualis consensus, prout contraponitur expresso, vocatur etiam tacitus, seu implicitus, ab alijs voluntarium præsumptum absolutum actuale.

32. Hujus duplicis voluntarij interpretativi usus est frequens in actionibus moralibus, non tamen uterque sufficit ad quasvis actiones, licite, aut valide exercendas; nec etiam is, qui alijs aliquibus personis permissus est, ut eo licite uti possint, sine discrimine concessus est omni-

bus. Ut ergo circa hoc discrimen detur, regula aliqua adferenda est, ex qua discerni valeat, in quibus actionibus sufficiat, aut non sufficiat consensus conditionatus, aut necessarius sit absolutus.

Pro decisione duo sunt notanda: unum est, quod quædam actiones, ut licite, & valide exercentur dependant à jurisdictione actuali, ut absolutio Sacramentalis, assistere matrimonio; quædam verò, ut citra culpam fiant, sufficit, si alter, ex cujus consensu possunt licite fieri, positivè non sit invitus, seu fiant eo non resistente.

Nunc statuo sequentem regulam: ad eos actus exercendos non sufficit voluntarium interpretativum conditionatum, quorum valor dependet à consensu absoluto, uti dependet illarum, quæ possunt jurisdictionem in exercente, cum eam non conferat consensus conditionatus, seu rati habitus alterius, si rogaretur, unde carens jurisdictione Sacerdos nequit valide absolvere, dependenter à tali voluntario, nec Sacerdos assistere matrimonio sine absoluto consensu Parochi Sponsum, nec ullus contrahere matrimonium ut procurator nomine alterius, sine hujus mandato, nec ullus contractus absolutus iniri, nisi adsit voluntas præsens signo aliquo manifestata. Non obstat, quod alterius negotium gerens altero ignato valide agat; quia negotia alterius gerens plerosque contractus celebrat suo nomine, iisque principaliter obligatur, habet tamen actionem *negotiorum gestorum*, vi cujus is, in cujus gratiam gesta sunt, servet ipsum indemnem, uti tradunt Jurisconsulti *L. 4. Instit. tit. 28. & ff. de negotijs gestis.*

33. E contra ex consensu interpretativo conditionato licite fiunt actiones, ad quorum liceitatem solum postulatur, ut alter non sit invitus positivè, quales sunt omnes, quæ malæ sunt præcisè, quia sunt rationabiliter prohibita, unde si nunc sint tales circumstantiæ, in quibus prudenter non possunt prohiberi, cessant esse malæ ex præsumpto voluntario conditionato, quod videtur sufficere Legislatorem non esse invitum; quare tunc est licita operatio *contra corticem legis*, ut loquitur P. Joan. Marin. *De Act. hum. D. 1. n. 73.* dans rationem quod Legislator si adesset, ita decerneret, & si hunc casum prævidisset, generalem prohibitionem non posuisset.

Et universaliter in dubio de extensione, & contractione obligationis objectivæ voluntatis, & materiæ in præcepto, in lege, & voto, contractu, & testamento interpretatio prudenter fit juxta voluntatem habitualement personæ mandantis, voventis, contrahentis, testantis: quia censetur voluisse id, quod voluisset si advertisset hunc casum, & quod decerneret, ac mandaret, si non esset Judex. Ita ille ex Less. *L. 2. de just. c. 18. nu. 72.* & *c. 41. n. 45. & 52.*

Inf. ulterius 1. Cum, ut Religiosus itinerans citra violationem paupertatis aliquid ab offerentibus accipiat, sufficiat, si superior non sit positivè invitus, sequitur sufficere tunc consensum interpretativum conditionatum.

Inf. 2. Ex simili consensu præsumpto creditoris licite differre potest solutionem debitor.

Inf. 3. Plures pœnitentes excusari posse à restitutione, nempe omnes prudenter credentes, quod si per se, aut per alios manifestarent debitum domino, hic condonaret, Ita Lug. *de just. D. 21. n. 53.* qui postea cum Sanch. *l. 7. mor. c. 19.* Navar. Less. excusas à furto usurpantes rem alienam inscio domino, dummodo non sit dominus invitus, quoad substantiam, prout non est, quando dominus rem talem dedisset, si accipiens petuisset, etsi sit invitus quoad modum, quo usurpans utitur re suâ, scilicet quod non petierit licentiam, tum facile posset.

Ex hoc principio multi excusant uxores, filios, famulos, amicos usurpatores rerum mariti, parentum, Dominorum &c. quos sequitur cit. Marin. *nu. 72.* allegans *c. Inter omnes 47. §.*

Recta de furtis.

§. VIII.

An in Religiosis præsumpta, seu interpretativa, aut saltem tacita voluntas Superioris locum habeat, ut non agant contra votum paupertatis.

34. **A**ffirmant apud cit. Marin Soarez *Sanch lib. Mor. c. 19.* Lug. *de Just. D. 10. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 8.* 3. §. 7 propter præsumptam voluntatem
R. P. Karch. Diss. **D** *supra*